

Teacher's Interpersonal Self-Efficacy and Their Level of Informal Communication: A Quantitative Study

Deniz AY

Pazar İmam Hatip Secondary School, Tokat-TURKEY

Celal Teyyar UĞURLU✉

Cumhuriyet University, College of Education, Sivas-TURKEY

Keywords

Self-Efficacy
Interpersonal Self-Efficacy
Communication
Organizational Communication
Informal Communication

Abstract

Purpose: The aim of this study is to determine the perception of teacher's interpersonal self-efficacy and their level of informal communication and to describe the relation between these by examining them according to some demographic variables.

Design & Methodology: In the study associational survey model was used and the data was collected via "Informal Communication in Schools Scale" and "Teacher's Interpersonal Self-efficacy Scale" were analyzed with the help of SPSS. Sample consists of 450 teachers who worked at Tokat central district in 2015-2016 academic year and were chosen with proportionate stratified sampling.

Findings: As a result of the analyses, the following findings were determined: teachers had high levels of interpersonal self-efficacy and informal communication; a weak and positive relationship between interpersonal self-efficacy perceptions and informal communication was determined; and the interpersonal self-efficacy perceptions of teachers significantly predicted their informal communication. When qualitative and quantitative research results are evaluated together it is determined that their results support each other.

Implications & Suggestions: According to study results it can be advised for teachers; to be motivating and understanding towards students, to be helpful in their relationships with their colleagues, to share information, experience and responsibilities with them, to organize activities, celebrations etc. to get to know each other better and to let off steam. It can be advised for administrators to be understanding, solution oriented, supportive and objective towards teachers.

This study is produced from the master thesis written by the Deniz AY under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU.

Corresponding Author: Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Sivas/TURKEY, E-mail : cugurlu@cumhuriyet.edu.tr,

Phone: +90 346 2191010-4750

000 0002-7933-9327

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz-Yeterlikleri ve İnfomal İletişimleri: Nicel Bir Çalışma

Deniz AY

Pazar İmam Hatip Ortaokulu, Tokat-TÜRKİYE

Celal Teyyar UĞURLU

Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sivas-TÜRKİYE

Anahtar Sözcükler

Öz Yeterlik
Kişilerarası Öz Yeterlik
İletişim
Örgütsel İletişim
İnfomal İletişim

Öz

Amaç: Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimlerinin düzeylerini ve bunları bazı demografik değişkenlere göre inceleyerek aralarındaki ilişkiyi betimlemektir.

Yöntem: Araştırmada ilişkiisel tarama yöntemi kullanılarak "Okullarda İnfomal İletişim Ölçeği" ve "Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterliği Ölçeği" ile toplanan verilerin analizinde SPSS programından yararlanılmıştır. 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Tokat ili Merkez ilçesinde görev yapan 450 öğretmen örneklemini oluşturmaktadır.

Bulgular: Araştırmada, öğretmenlerin genel kişilerarası öz yeterlik algıları ve genel infomal iletişimlerinin yüksek düzeyde olduğu; kişilerarası öz yeterlik ile infomal iletişim arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki olduğu ve kişilerarası öz yeterliğin infomal iletişimin yordayıcısı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Nitel ve nicel bulgular bir arada incelendiğinde, her iki yöntemle elde edilen bulguların birbirlerini desteklediği belirlenmiştir

Sonuçlar ve Öneriler: Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlere, öğrencilerine karşı motive edici, anlayışlı olmaları; meslektaşlarıyla ilişkilerinde yardımlaşmaları, bilgi ve tecrübelerini paylaşmaları; birbirlerini yakından tanıyabileceği, stres atabileceği aktiviteler, kutlamalar düzenlenmeleri; yöneticilere de öğretmenlere karşı anlayışlı, çözüm odaklı, destekleyici ve objektif olmaları önerilebilir.

Bu çalışma Deniz AY tarafından Doç. Dr. Celal Teyyar UĞURLU danışmanlığında tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Sorumlu Yazar: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Sivas/TÜRKİYE, E-posta : cugurlu@cumhuriyet.edu.tr, Tel: +90 346 2191010-4750

000 0002-7933-9327

GİRİŞ

İletişim, insanlar arasındaki anlaşmanın, ayrılıkların, görüşmenin, paylaşımın kısacası etkileşimin en önemli kaynaklarından birisidir. İletişim, sözcüklerin, resimlerin, şekillerin vb. ortak sembollerin kullanılarak bilgi, düşünce, duygu ve becerilerin kaynaktan alıcıya aktarılması sürecidir (Ergin, 1995). İletişim, katılanlar arasında bilginin üretildiği, aktarıldığı ve herkes tarafından aynı olacak şekilde anlamlandırıldığı (Dökmen, 2002), iki veya daha çok kişiyi etkileşim içine sokan psiko-sosyal bir süreçtir (Cüceloğlu, 2000). Tutar ve Yılmaz'a göre (2003) duygu, düşünce, fikir, bilgi ve kültürü kapsayan anlamların ortak semboller yardımıyla karşdakilere aktarıldığı bir süreçtir. Çetinkanat (1998) ise iletişimi, davranış değiştirmek amacı ile bilgi, duygu, düşünce ve becerilerin paylaşılması için gerçekleşen etkileşim süreci olarak tanımlamıştır.

İnsanlar kendileriyle veya başkalarıyla birçok şekilde iletişime geçmektedir. Bunlardan bazıları sözlü iletişim, sözsüz iletişim, yazılı iletişim, kişi içi iletişim, kişilerarası iletişim ve örgütsel iletişimdir. Araştırma kapsamında daha çok örgütsel iletişim incelenmiştir. Örgütsel iletişim, örgütün amaçlarını gerçekleştirmek ve hedeflerine ulaşabilmek için örgütün hem kendi içinde hem de çevresi ile her türlü mesaj alışverişinde bulunduğu bir süreçtir (Eroğlu, 2005; Karlı, 2007). Örgütsel iletişim sadece örgütün yönetim işleri boyutunda etkili olmakla kalmayıp örgüt paydaşlarını birbirine bağlayan, birbirlerini benimsemelerini sağladığından örgütün infomal yapısında da önemli bir yere sahiptir (Aydın, 2010). Her türlü bilginin aktarılması, işlerin koordine edilmesi, değer yargılarının ve sembollerin oluşturulması gibi birçok faaliyet iletişim sayesinde gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle örgütlerin yaşamında iletişim hayati bir önem arz etmektedir (Özutku, 2011). Örgütte amaçlara ulaşmak için ortak bir anlayışın geliştirilmesine katkı sağlaması nedeniyle örgütsel iletişim bir örgütün başarısına ve başarısızlığına doğrudan etki ederek örgütün toplum içindeki yerini belirlemede önemli bir süreçtir (Dal, 2012, 106). Örgütsel iletişimin biçimi ve niteliği; çalışanların performansını, işten duydukları memnuniyetlerini ve örgütsel bağlılıklarını etkileyerek örgütlerin hedeflerine ulaşmalarında önemli rol oynamaktadır (Memduhoğlu ve Saylık, 2012).

Örgütsel iletişim kapsamında alanyazın incelendiğinde örgütsel iletişimin yapısal açıdan formal (biçimsel) ve infomal (biçimsel olmayan) iletişim türleri olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. Özarallı ve Torun'a (2011) göre formal iletişim, örgütte örgütsel kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen, örgüt üyelerinden soyutlanmış, örgüt üyeleri arasında resmi nitelikte bilgilerin paylaşıldığı bir iletişim sürecidir. İnfomal iletişim ise belli bir kural, plan ve amaç olmadan bireylerin günlük sosyal ve kişisel ilişkilerinden doğan, örgütlerin resmi olmayan yönünü yansıtan genel ilişkilerdir (Kaya, 2006; Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998). İnfomal iletişim, çalışanlar arasında takım ruhunu ve insan ilişkilerini geliştirerek birlik, beraberlik ve bütünlüğü sağlar; çalışanların moralini yükselterek iş doyumunu artırır; haberleşme hızını artırarak işlerin daha kolay yürümesini sağlar (Ersoy, 2006; Gürsoy, 2006). Formal iletişim, karşı tarafa iletilen bilginin gerçekliği yönünden; infomal iletişim ise bilginin karşı tarafa ulaştırılma hızı yönünden avantajlıdır (Özarallı ve Torun, 2011). İnfomal iletişimin örgütler açısından avantajları olduğu gibi dezavantajları da bulunmaktadır. İnfomal ilişkilerin aşırı olması örgütlerde klikleşmelere, klikleşmeler de çatışmalara ve disiplin sorunlarına dönüşebilir aynı zamanda yöneticilerin ciddiyetini kaybetmesine, kontrolün zayıflamasına ve işlerin aksamasına neden olabilir (Memduhoğlu ve Saylık, 2012). Küçük ya da büyük her örgütte var olan, bu iletişim türü etkili biçimde denetim altına alınmazsa örgütsel düzeni sarsan ve formal iletişimin etkisini ortadan kaldıracak kadar ileri gidecektir. İnfomal iletişime karşı yöneticilerin yapması gereken onu örgüt amaçları doğrultusunda yöneltmek ve zararsız kılmaktır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998).

Eğitim ortamlarında iletişimin pozitif anlamda yüksek olabilmesi için öğretmenlerin bu konuda kendilerine ve yapabilirliklerine güvenmesi diğer bir deyişle etkili bir iletişim için öğretmenlerin kişilerarası öz yeterliklerine olan inançlarının yüksek olması gerekmektedir. Öz yeterlik (self-efficacy), ilk kez Bandura tarafından ortaya konulmuştur ve Albert Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nın temel kavramlarından biridir. Bandura'ya (1997) göre, öz yeterlik inancı, "bireylerin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinliği veya eylemi organize edip, başarılı bir biçimde gerçekleştirme kapasitelerine ilişkin inancı" olarak tanımlanmaktadır. Bireyin karşılaştığı bir durumda yapması gereken performans ile kendi kapasitesini karşılaştırıp başarılı olup olamayacağına ilişkin kendisi hakkındaki düşüncesi, inancıdır (Yeşilyaprak, 2009). Bireylerin karşılaşılabileceği durumlarla başa

çıkabilmek için o durumun gerektirdiklerini yapabileceklerine ilişkin bireysel düşüncesidir (Bıkmaz, 2004). Öz yeterlik, bireyin ne kadar yetenekli olduğu ile değil, kendi yeteneklerine olan inancı ile ilgilidir. Bu inançlar onun davranışlarını ve performansını etkiler (Bandura, 1977). Eğer bireyin bu yargıları olumlu ise birey karşılaştığı durumla ilgili yapacaklarını kendisini başarıya götüreceği biçimde planlar. Eğer bu yargılar olumsuz ise birey, başarısızlık kaygısı yaşamaktadır (Koballa ve Crawley, 1985; Akt. Yalçın, 2011).

Başarılı bir eğitimin gerçekleşebilmesi için okul içinde ve dışında öğrenci, öğretmen, idareci ve çevrenin sürekli iletişim halinde olması gerekmektedir. Okul içinde ve dışında öğrenci, öğretmen, idareci ve çevre iletişim döngüsünün en önemli sağlayıcısı eğitim-öğretim sürecinin de doğrudan ilgilisi olan öğretmenlerdir. Özellikle de eğitim-öğretimde başarının büyük bir kısmında öğretmenin aktif rol aldığı düşünülürse öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde hem kişilerarası iletişim kapasitelerine hem öğretme kapasitelerine hem de öğrencilerinin başarılı olacağına dair kendine güvenmesi ve bu konuda kendini yeterli hissetmesi gerekmektedir. Bu konularda kendine ve kapasitesine güvenen bir öğretmen öz yeterlik inancı yüksek bir öğretmendir. Başarıya ve kendi iletişim kapasitesine dair inancı yüksek olan bir öğretmen daha başarılı bir eğitim öğretim süreci yürütür.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterliklerini Brouwers ve Tomic(2002; Akt. Çapri ve Kan, 2007) sınıftaki öğrenci davranışını yönetmek, meslektaş desteğini sağlamak ve okul idarecilerinin desteğini sağlamak biçiminde üç boyutta açıklamaktadır. Kişilerarası öz yeterliği yüksek olan öğretmenler düşük olanlara göre sınıf içinde daha etkili olup öğrencilerine daha fazla katkı sağlamaktadırlar. Aynı zaman meslektaşlarıyla daha rahat iletişime geçerek ihtiyaç duydukları konularda bilgi alışverişinde bulunabilmekte ve sorun olduğunda yardım alabilmektedir. Yöneticilerle iletişim konusunda da daha rahat davranarak ihtiyaç duydukları konularda yardım alabilmekte ve sorunlarını iletebilmektedirler. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algısına göre davranış geliştirdikleri ve bunu da iletişimle özellikle de infomal iletişimle gerçekleştirdikleri düşünüldüğünden bu iki kavramın birlikte incelenmesi uygun bulunmuştur. Bu sebeple, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik inancının, bu inancın bağlantılı olduğu düşünülen değişkenlerden biri olarak infomal iletişim ile ilişkisi incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu bağlamda araştırmada, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik ve infomal iletişim düzeylerini, bunların bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini ve öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimleri arasındaki ilişki düzeyini belirleyerek birbirlerini nasıl etkilediklerini ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla araştırma sürecinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik ile infomal iletişim düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimleri, öğretmenlerin cinsiyet, branş, çalıştığı okul türü gibi demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları infomal iletişimlerini nasıl etkilemektedir?
5. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları birlikte infomal iletişimlerinin alt boyutlarını nasıl etkilemektedir?
  - a. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, Öğretmenlerin infomal iletişimlerinin alt boyutu olan "Arkadaşlık" alt boyutuna etkisi var mıdır?
  - b. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, Öğretmenlerin infomal iletişimlerinin alt boyutu olan "Bilgi" alt boyutuna etkisi var mıdır?
  - c. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, Öğretmenlerin infomal iletişimlerinin alt boyutu olan "Etkileme" alt boyutuna etkisi var mıdır?
  - d. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, Öğretmenlerin infomal iletişimlerinin alt boyutu olan "Eğlenme" alt boyutuna etkisi var mıdır?

Yöntem

Desen

Araştırma, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının yanı sıra infomal iletişim süreçleri hakkındaki görüşlerini nicel olarak belirlemeye çalışan betimsel bir çalışmadır. Bu kapsamda betimsel nitelikte tarama ve kolerasyonel araştırma yöntemlerini kapsayan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama araştırması, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin belirlenip betimlendiği araştırmalardır. İlişkisel tarama modeli ise iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 2012; Büyüköztürk vd, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2015–2016 eğitim öğretim yılında Tokat ili Merkez ilçesindeki tüm ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmada, okulların tamamında anketi uygulaması zaman, maliyet ve kontrol güçlüğü yaratacağından evren- örneklem ilişkisi kurularak örneklem belirlenmiştir.

Evren-örneklem ilişkisi:

$$n = \left(\frac{Nt^2pq}{d^2(N-1) + t^2pq} \right)$$
 formülü yardımıyla kurulmuştur.

Tokat merkez ilçede görev yapan 1950 öğretmenden oluşan evrenden evren-örneklem ilişkisi formülü yardımıyla örneklem büyüklüğü 322 öğretmen olarak belirlenmiştir. Araştırma evrenine bağlı olarak merkez ilçedeki okullardan basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle okullar seçilmiştir. Seçilen bu okullarda görev yapan öğretmenlere uygulanan ölçeklerden geri dönen ve işlenmeye uygun ölçek sayısı örneklem büyüklüğünden sayıca fazla olduğundan örneklem büyüklüğünün yaklaşık %40 fazlası alınarak toplam 450 öğretmenden oluşan bir örneklem belirlenmiştir. Oranlı tabakalı örnekleme yöntemiyle okul türlerinden evrendeki sayılarına oranla örnekleme olması gereken öğretmen sayıları hesaplanarak tabakaların büyüklüğü de belirlenmiştir. Örneklemin özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1
Örnekleme ait betimsel veriler

Değişken	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	262	58,22
	Kadın	188	41,78
Branş	Sınıf öğretmeni	106	23,55
	Sayısal branş	110	24,45
	Sözel branş	234	52,00
Okul türü	İlkokul	113	25,11
	Ortaokul	147	32,66
	Lise	190	42,23

Veri Toplama Araçları

Alan yazın incelenerek değişkenlere uygun iki ölçek bulunarak birlikte kullanılmasına karar verilmiştir. Kullanılan ölçek formu üç bölümden oluşup, birinci bölümünde, öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin kişisel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde Uğurlu’nun (2014) konuyla ilgili olarak hazırlamış olduğu “İnfomal İletişim Ölçeği” (İİÖ), üçüncü bölümde ise Brouwers ve Tomic (2002) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlama, geçerlik ve

güvenirlik çalışmaları Çapri ve Kan (2006) tarafından yapılan “Kişilerarası Öz Yeterlik Ölçeği”(KÖYÖ) oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin belirlenen okullarda dağıtılması ve uygulanması bizzat araştırmacının kendisi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 18 programı kullanılmıştır. 5’li Likert tipi ölçekte her bir maddeye verilen yanıtlar olumsuzdan olumluya doğru 1.00 ile 5.00 puan arasında değişmiştir. Ölçeklere ilişkin aritmetik ortalamalar, standart sapmalar, en yüksek ve en düşük puanlar hesaplanmıştır. Verilerin analizinden önce verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek için Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Simirnov homojenlik testleri yapıp aynı zamanda bunlara ait Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerleri de hesaplanmıştır. Varyansların homojen olduğu değişkenlerde parametrik testler, varyansların homojen olmadığı değişkenlerde ise non-parametrik testler uygulanmıştır.

Tablo 2
Öz Yeterlik ve İnfomal İletişime İlişkin Skewness ve Kurtosis Değerleri

Değişkenler	Skewness	Kurtosis
Öz Yeterlik	-,152	,603
Sınıf Yönetimi	-,159	,870
İdareci Desteği	-,549	,878
Meslektaş Desteği	-,236	,780
İnfomal İletişim	-,276	,374
Arkadaşlık	-,485	,586
Bilgi	-,296	,589
Etkileme	,016	,231
Eğlenme	-,441	,670

Tablo 2 incelendiğinde, öz yeterlik ve infomal iletişime ilişkin Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) katsayıları +3 ile -3 arasında değiştiği görülmektedir. +3 ile -3 arasında değişen bu değerler dağılımların normal olduğunu göstermektedir (Çepni, 2010). Ayrıca yapılan analizlerde .05 anlamlılık düzeyi temel alınmıştır.

Birinci alt problem için öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişim algılarına ait ölçeklerin aritmetik ortalamasına bakılmıştır. İkinci alt problem için görüşlerin demografik özelliklere göre değişip değişmediğini belirlemek için cinsiyet değişkeninde Independent-Samples T testi, branş ve çalıştığı okul türü değişkenlerinde One-Way Anova testi uygulanmıştır. Anova testi ile birlikte Post Hoc testlerinden Tukey testi de uygulanmıştır. Üçüncü alt problem için öz yeterlik ile infomal iletişim arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Dördüncü alt problem için kişilerarası öz yeterliğin infomal iletişimi yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla basit regresyon analizi yapılmıştır. Beşinci alt problem için kişilerarası öz yeterliğin alt boyutlarının infomal iletişimi yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Beşinci alt problemin alt soruları için ise kişilerarası öz yeterliğin alt boyutlarının birlikte infomal iletişimin alt boyutlarını yordayıp yordamadığını tespit etmek amacıyla çoklu regresyon analizleri yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde nicel örneklemdaki öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algıları ile İnfomal İletişimlerine ilişkin KÖYÖ ve İİÖ formlarından elde edilen bulgular tablolar halinde yer almaktadır.

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik İle İnfomal İletişim Algı Düzeyleri Nedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular Ve Yorum

Tablo 3'e göre katılımcı öğretmenlere uygulanan KÖYÖ formundan elde edilen verilerin aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları sonucunda genel olarak öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının ($\bar{x}=3,86$) "yüksek" düzeyde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının sınıf yönetimi alt boyutuna ait algıları ($\bar{x}=3,75$) "yüksek", idareci desteği alt boyutuna ait algıları ($\bar{x}=3,85$) "yüksek" ve meslektaş desteği alt boyutuna ait algılarının ise yine ($\bar{x}=4,06$) "yüksek", düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik ve İnfomal İletişimlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar

Değişkenler	Ortalama	Standart Sapma
Öz Yeterlik	3,86	,39
Sınıf Yönetimi	3,75	,47
İdareci Desteği	3,85	,59
Meslektaş Desteği	4,06	,51
İnfomal İletişim	3,79	,47
Arkadaşlık	3,91	,55
Bilgi	3,83	,58
Etkileme	3,40	,65
Eğlenme	3,86	,58

Tablo 3'teki bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları genel olarak yüksek düzeyde olumlu olmakla birlikte meslektaşlarıyla olan ilişkilerinde onlardan rahatça destek almaya yönelik kişilerarası öz yeterlik algıları en yüksek düzeydedir. Buna göre kişilerarası öz yeterlik algısı kapsamında öğretmenlerin meslektaşlarıyla olan ilişkilerinin daha olumlu olduğu ve bu konuda kendilerini rahat hissederek daha yeterli gördükleri söylenebilir.

Tablo 3'e göre katılımcı öğretmenlere uygulanan İİÖ formundan elde edilen verilerin aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları sonucunda öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinin ($\bar{x}=3,79$) "yüksek" düzeyde olduğu görülmektedir. İnfomal iletişime ait alt boyutlar incelendiğinde arkadaşlık alt boyutunda ($\bar{x}=3,91$) "yüksek" düzeyde, bilgi alt boyutunda ($\bar{x}=3,83$) "yüksek" düzeyde, etkileme alt boyutunda ($\bar{x}=3,40$) "yüksek" düzeyde, eğlenme alt boyutunda ($\bar{x}=3,86$) "yüksek" düzeyde kullanılmaktadır. Tablo 3'teki bulgulara incelendiğinde, öğretmenler infomal iletişimi genel olarak yüksek düzeyde kullanmakla birlikte en çok arkadaşlık ilişkileri kapsamında kullandıkları görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin infomal iletişimi resmi işlerin ve okul ortamının dışında arkadaşlık ilişkileri, birlikte eğlenme, birlikte vakit geçirme olarak gördükleri ve bu amaçla kullandıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algıları İle İnfomal İletişimleri, Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Farklılık Göstermekte Midir? Alt Problemine İlişkin Bulgular Ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ve infomal iletişimlerine ilişkin **cinsiyet** değişkenine göre t testi yapılmış ve bulguları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4
 Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik ve İnfomal İletişimlerinin Cinsiyet değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Öz Yeterlik	Erkek	262	3,90	,41	448	2,225	,027
	Kadın	188	3,81	,36			
Sınıf Yönetimi	Erkek	262	3,80	,45	448	2,371	,018
	Kadın	188	3,69	,48			
İdareci Desteği	Erkek	262	3,89	,59	448	1,700	,090
	Kadın	188	3,79	,58			
Meslektaş Desteği	Erkek	262	4,07	,51	448	,701	,484
	Kadın	188	4,04	,51			
İnfomal İletişim	Erkek	262	3,81	,45	448	,809	,419
	Kadın	188	3,77	,49			
Arkadaşlık	Erkek	262	3,90	,56	448	,544	,587
	Kadın	188	3,92	,54			
Bilgi	Erkek	262	3,84	,55	448	,567	,571
	Kadın	188	3,81	,62			
Etkileme	Erkek	262	3,46	,65	448	2,291	,022
	Kadın	188	3,32	,64			
Eğlenme	Erkek	262	3,89	,55	448	1,115	,266
	Kadın	188	3,83	,62			

p < .05

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir (t=2,225, p=.027<.05). Aritmetik ortalamalara bakıldığında erkek öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre genel olarak çevresindekilerle olan ilişkilerinde kişilerarası öz yeterliklerine ilişkin algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarında aldıkları puanların sınıf yönetimi alt boyutu için (t=2,371, p=.018<.05), idareci desteği alt boyutu için (t=1,700, p=.090>.05), meslektaş desteği alt boyutu için (t=.701, p=.484>.05) olduğu görülmektedir. Buna göre sınıf yönetimi alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sınıf yönetimi alt boyutunda aritmetik ortalamalara bakıldığında erkek öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre sınıf yönetiminde öğrencilerle ilişkilerinde kendilerini daha yeterli algıladıkları söylenebilir.

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir (t=.809, p=.419>.05). Öğretmenlerin infomal iletişimin alt boyutlarında aldıkları puanların arkadaşlık alt boyutu için (t=.544, p=.587>.05), bilgi alt boyutu için (t=.567, p=.571>.05), etkileme alt boyutu için (t=2,291, p=.022<.05) eğlenme alt boyutu için (t=1,115, p=.266>.05) olduğu görülmektedir. Buna göre etkileme alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Etkileme alt boyutunda aritmetik ortalamalara bakıldığında erkek öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre infomal iletişimi etkileme kapsamında daha fazla ve etkili kullandıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ve infomal iletişimlerine ilişkin **branş** değişkenine göre ANOVA testi yapılmış ve bulguları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik ve İnfomal İletişimlerinin Branş Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut	N	Ort.	SS	KT	SD	F	P		
Öz Yeterlik	Sınıf Öğret.	106	3,94	,45	Gruplar arası	,779	2	2,526	,081
	Sayısal Branş	110	3,86	,36	Gruplar içi	68,960	447		
	Sözel Branş	234	3,83	,37	Toplam	69,739	449		
	Toplam	450	3,86	,39					
Sınıf Yönetimi	Sınıf Öğret.	106	3,89	,45	Gruplar arası	2,657	2	6,099	,002
	Sayısal Branş	110	3,70	,43	Gruplar içi	97,358	447		
	Sözel Branş	234	3,71	,48	Toplam	100,014	449		
	Toplam	450	3,75	,47					
İdareci Desteği	Sınıf Öğret.	106	3,88	,70	Gruplar arası	,529	2	,758	,469
	Sayısal Branş	110	3,89	,52	Gruplar içi	156,006	447		
	Sözel Branş	234	3,82	,56	Toplam	156,535	449		
	Toplam	450	3,85	,59					
Meslektaş Desteği	Sınıf Öğret.	106	4,07	,56	Gruplar arası	,112	2	,212	,809
	Sayısal Branş	110	4,07	,52	Gruplar içi	118,084	447		
	Sözel Branş	234	4,04	,48	Toplam	118,196	449		
	Toplam	450	4,06	,51					
İnfomal İletişim	Sınıf Öğret.	106	3,86	,41	Gruplar arası	,878	2	1,991	,138
	Sayısal Branş	110	3,73	,49	Gruplar içi	98,570	447		
	Sözel Branş	234	3,79	,48	Toplam	99,448	449		
	Toplam	450	3,79	,47					
Arkadaşlık	Sınıf Öğret.	106	3,89	,46	Gruplar arası	1,284	2	2,111	,122
	Sayısal Branş	110	3,83	,62	Gruplar içi	135,949	447		
	Sözel Branş	234	3,95	,55	Toplam	137,233	449		
	Toplam	450	3,91	,55					
Bilgi	Sınıf Öğret.	106	3,94	,57	Gruplar arası	1,975	2	2,881	,057
	Sayısal Branş	110	3,75	,59	Gruplar içi	153,175	447		
	Sözel Branş	234	3,82	,58	Toplam	155,149	449		
	Toplam	450	3,83	,58					
Etkileme	Sınıf Öğret.	106	3,55	,64	Gruplar arası	3,278	2	3,894	,021
	Sayısal Branş	110	3,38	,58	Gruplar içi	188,142	447		
	Sözel Branş	234	3,34	,68	Toplam	191,420	449		
	Toplam	450	3,40	,65					
Eğlenme	Sınıf Öğret.	106	3,94	,54	Gruplar arası	,864	2	1,266	,283
	Sayısal Branş	110	3,83	,61	Gruplar içi	152,669	447		
	Sözel Branş	234	3,84	,58	Toplam	153,533	449		
	Toplam	450	3,86	,58					

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=.081>.05$). Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarında aldıkları puanların sınıf yönetimi alt boyutu için ($p=.002<.05$), idareci desteği alt boyutu için ($p=.469>.05$), meslektaş desteği alt boyutu için ($p=.809>.05$) olduğu görülmektedir. Buna göre sınıf yönetimi alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durumda hangi gruplar arasındafarklılık olup olmadığını tespit etmek için Post-Hoc testlerinden Tukey Testi uygulanmıştır. Post-Hoc testi analizi sonucunda sınıf yönetimi alt boyutunda sınıf öğretmenleri ile sayısal branş öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.007<.05$) olduğu için sınıf öğretmenlerinin lehine ve sınıf öğretmenleri ile sözel branş öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.004<.05$) olduğu için yine sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinin branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=.138>.05$). Öğretmenlerin infomal iletişimin alt boyutlarında aldıkları puanların arkadaşlık alt boyutu için ($p=.122>.05$), bilgi alt boyutu için ($p=.057>.05$), etkileme alt boyutu için ($p=.021<.05$), eğlenme alt boyutu için ($p=.283>.05$) olduğu görülmektedir. Buna göre etkileme alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durumda bakılan Post-Hoc testlerinden Tukey Testi sonucunda etkileme alt boyutunda sınıf öğretmenleri ile sözel branş öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.016<.05$) olduğu için sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ve infomal iletişimlerine ilişkin **çalıştığı okul türü** değişkenine göre ANOVA testi yapılmış ve bulguları tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6
Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik ve İnfomal İletişimlerinin Çalıştığı Okul Türü Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut		N	Ort.	SS	KT	SD	F	P	
Öz Yeterlik	İlkokul	113	3,95	,54	Gruplar arası	1,023	2	3,327	,037
	Ortaokul	147	3,89	,60	Gruplar içi	68,717	447		
	Lise	190	3,79	,58	Toplam	69,739	449		
	Toplam	450	3,86	,58					
Sınıf Yönetimi	İlkokul	113	3,87	,45	Gruplar arası	3,648	2	8,460	,000
	Ortaokul	147	3,64	,43	Gruplar içi	96,367	447		
	Lise	190	3,77	,49	Toplam	100,014	449		
	Toplam	450	3,75	,47					
İdareci Desteği	İlkokul	113	3,89	,69	Gruplar arası	,219	2	,313	,731
	Ortaokul	147	3,85	,44	Gruplar içi	156,316	447		
	Lise	190	3,83	,62	Toplam	156,535	449		
	Toplam	450	3,85	,59					
Meslektaş Desteği	İlkokul	113	4,09	,55	Gruplar arası	,234	2	,443	,642
	Ortaokul	147	4,05	,50	Gruplar içi	117,962	447		
	Lise	190	4,04	,49	Toplam	118,196	449		
	Toplam	450	4,06	,51					

Tablo 6
 (Devamı)

Ölçek/Boyut		N	Ort.	SS		KT	SD	F	P
İnfomal İletişim	İlkokul	113	3,86	,42	Gruplar arası	,991	2	2,250	,107
	Ortaokul	147	3,79	,49	Gruplar içi	98,457	447		
	Lise	190	3,75	,47	Toplam	99,448	449		
	Toplam	450	3,79	,47					
Arkadaşlık	İlkokul	113	3,94	,43	Gruplar arası	,042	2	,068	,934
	Ortaokul	147	3,81	,33	Gruplar içi	137,191	447		
	Lise	190	3,86	,40	Toplam	137,233	449		
	Toplam	450	3,86	,39					
Bilgi	İlkokul	113	3,89	,46	Gruplar arası	2,325	2	3,400	,034
	Ortaokul	147	3,91	,62	Gruplar içi	152,825	447		
	Lise	190	3,92	,54	Toplam	155,149	449		
	Toplam	450	3,91	,55					
Etkileme	İlkokul	113	3,95	,57	Gruplar arası	4,621	2	5,528	,004
	Ortaokul	147	3,81	,58	Gruplar içi	186,799	447		
	Lise	190	3,77	,58	Toplam	191,420	449		
	Toplam	450	3,83	,58					
Eğlenme	İlkokul	113	3,55	,64	Gruplar arası	1,828	2	2,693	,069
	Ortaokul	147	3,41	,64	Gruplar içi	151,705	447		
	Lise	190	3,30	,64	Toplam	153,533	449		
	Toplam	450	3,40	,65					

p< .05

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p=.037<.05$). Bu durumda hangi gruplar arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek için Post-Hoc testlerinden Tukey Testi uygulanmıştır. Tukey Testi sonucunda ilkokul öğretmenleri ile ortaokul öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.028<.05$) olduğu için ilkokul öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarında aldıkları puanların sınıf yönetimi alt boyutu için ($p=.000<.05$), idareci desteği alt boyutu için ($p=.731>.05$), meslektaş desteği alt boyutu için ($p=.642>.05$) olduğu görülmektedir. Buna göre sınıf yönetimi alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durumda bakılan Post-Hoc testlerinden Tukey Testi sonucunda sınıf yönetimi alt boyutunda ilkokul öğretmenleri ile ortaokul öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.000<.05$) olduğu için ilkokul öğretmenlerinin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ortaokul öğretmenleri ile lise öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.030<.05$) olduğu için lise öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinin çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=.107>.05$). Öğretmenlerin infomal iletişimin alt boyutlarında aldıkları puanların arkadaşlık alt boyutu için ($p=.934>.05$), bilgi alt boyutu için ($p=.034<.05$), etkileme alt boyutu için

($p=.004<.05$), eğlenme alt boyutu için ($p=.069>.05$) olduğu görülmektedir. Buna göre bilgi ve etkileme alt boyutlarında çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu durumda bakılan Post-Hoc testlerinden Tukey Testi sonucunda bilgi alt boyutunda ilkokul öğretmenleri ile lise öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.029<.05$) olduğu için lise öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Etkileme alt boyutunda ilkokul öğretmenleri ile lise öğretmenleri arasındaki anlamlılık değeri (Tukey- $p=.003<.05$) olduğu için lise öğretmenlerinin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimleri arasında ilişki var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemeye yönelik korelasyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algıları ve İnfomal İletişimleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken	N	r	p
İnfomal iletişim	450	,373	.00
Öz yeterlik			

Tablo 7'ye göre korelasyon analizinden elde edilen korelasyon katsayısı incelendiğinde öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları ile infomal iletişimleri arasında ($r=0,373$) zayıf düzeyde pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu iki değişken arasında bir neden sonuç ilişkisi olmamakla birlikte, infomal iletişimi iyi olan öğretmenler aynı zamanda kişilerarası öz yeterlik algılarının da olumlu olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları infomal iletişimlerini nasıl etkilemektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının infomal iletişimlerini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla basit regresyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algılarının İnfomal İletişimlerini Yordamasına İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken: İnfomal İletişim					
Yordayıcı Değişken	β	Standart hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	2,075	,204		10,192	,000
Öz Yeterlik	,445	,052	,373	8,500	,000
N= 450	$p<.05$	$R=,373^a$	$R^2=,139$	$F= 72,257$	

Tablo 8'e göre regresyon analizi bulgularına bakıldığında $p<.05$ düzeyinde anlamlı olması, değişkenin infomal iletişime ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları infomal iletişime ilişkin toplam varyansın %13,9'unu açıkladığı görülmektedir. Regresyon modeline ilişkin parametreler incelendiğinde standardize edilmiş regresyon katsayıları $\beta=.373$, $t=8,500$ ve $p<.05$ olduğunu göstermektedir. Bu durumda öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları infomal iletişimlerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimlerini nasıl etkilemektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarının birlikte, infomal iletişimlerini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algılarının Alt Boyutlarının İnfomal İletişimlerini Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordayıcı Değişkenler	Yordanan Değişken: İnfomal İletişim				
	β	Standart hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	1,949	,201		9,672	,000
Sınıf Yönetimi	,089	,045	,090	1,971	,049
İdareci Desteği	,017	,041	,021	,413	,680
Meslektaş Desteği	,356	,047	,388	7,624	,000
N= 450	p< .05	R= ,436 ^a	R ² = ,190	F= 34,819	

Tablo 9'a göre çoklu regresyon analizi bulgularına bakıldığında p<.05 düzeyinde anlamlı olması, değişkenlerin infomal iletişime ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişime ilişkin toplam varyansın %19'unu açıkladığı görülmektedir. Regresyon modeline ilişkin parametreler incelendiğinde standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) göre, yordayıcı değişkenlerin infomal iletişim üzerindeki önem sırasının; meslektaş desteği (β =,388; t=7.624; p<.05), sınıf yönetimi (β =,090; t=1.971; p<.05), idareci desteği (β =,021; t=.413; p>.05) olduğunu göstermektedir. Bu durumda bütün alt boyutlar birlikte ele alındığında öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş desteği ve sınıf yönetimi alt boyutları infomal iletişimin anlamlı birer yordayıcısı; idareci desteği alt boyutu ise infomal iletişimin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, İnfomal iletişimin alt boyutu olan "Arkadaşlık" alt boyutuna etkisi var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarının birlikte, infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutunu yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algılarının Alt Boyutlarının İnfomal İletişimin Arkadaşlık Alt Boyutunu Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordayıcı Değişkenler	Yordanan Değişken: Arkadaşlık Alt Boyutu				
	β	Standart hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	2,070	,242		8,542	,000
Sınıf Yönetimi	,054	,055	,046	,981	,327
İdareci Desteği	,011	,049	,012	,230	,818
Meslektaş Desteği	,394	,056	,365	7,002	,000
N= 450	p< .05	R= ,388 ^a	R ² = ,150	F= 33,896	

Tablo 10'a göre çoklu regresyon analizi bulgularına bakıldığında p<.05 düzeyinde anlamlı olması, değişkenlerin infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutuna ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %15'ini açıkladığı görülmektedir. Regresyon modeline ilişkin parametreler incelendiğinde standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) göre, yordayıcı değişkenlerin infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutu üzerindeki önem sırasının; meslektaş desteği (β =,365; t=7.002 ; p<.05), sınıf yönetimi (β =,046; t=1.981; p>.05), idareci desteği (β =,012; t=.230; p>.05) olduğunu göstermektedir. Bu durumda bütün alt boyutlar birlikte ele alındığında öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş

desteği alt boyutu infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı; sınıf yönetimi ve idareci desteği alt boyutları ise infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, İnfomal iletişimin alt boyutu olan “Bilgi” alt boyutuna etkisi var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarının birlikte, infomal iletişimin bilgi alt boyutunu yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algılarının Alt Boyutlarının İnfomal İletişimin Bilgi Alt Boyutunu Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken: Bilgi Alt Boyutu					
Yordayıcı Değişkenler	β	Standart hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	2,055	,262		7,849	,000
Sınıf Yönetimi	,065	,059	,052	1,109	,268
İdareci Desteği	-,004	,053	-,005	-,084	,933
Meslektaş Desteği	,382	,061	,334	6,297	,000
N= 450	p< .05	R= ,350 ^a	R ² = ,123	F= 20,804	

Tablo 11’e göre çoklu regresyon analizi bulgularına bakıldığında p<.05 düzeyinde anlamlı olması, değişkenlerin infomal iletişimin bilgi alt boyutuna ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin bilgi alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %12,3’ünü açıkladığı görülmektedir. Regresyon modeline ilişkin parametreler incelendiğinde standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) göre, yordayıcı değişkenlerin infomal iletişimin bilgi alt boyutu üzerindeki önem sırasının; meslektaş desteği (β =,334; t=6.297 ; p<.05), sınıf yönetimi (β =,052; t=1.109; p>.05), idareci desteği (β =,005; t=-.084; p>.05) olduğunu göstermektedir. Bu durumda bütün alt boyutlar birlikte ele alındığında öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş desteği alt boyutu infomal iletişimin bilgi alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı; sınıf yönetimi ve idareci desteği alt boyutları ise infomal iletişimin bilgi alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, İnfomal iletişimin alt boyutu olan “Etkileme” alt boyutuna etkisi var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarının birlikte, infomal iletişimin etkileme alt boyutunu yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algılarının Alt Boyutlarının İnfomal İletişimin Etkileme Alt Boyutunu Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken: Etkileme Alt Boyutu					
Yordayıcı Değişkenler	β	Standart hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	2,144	,304		7,054	,000
Sınıf Yönetimi	,093	,068	,068	1,365	,173
İdareci Desteği	,002	,062	,002	,029	,977
Meslektaş Desteği	,222	,070	,175	3,151	,002

N= 450 p<.05 R= ,206^a R²= ,042 F= 6,574

Tablo 12'ye göre çoklu regresyon analizi bulgularına bakıldığında p<.05 düzeyinde anlamlı olması, değişkenlerin infomal iletişimin etkileme alt boyutuna ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin etkileme alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %4,2'sini açıkladığı görülmektedir. Regresyon modeline ilişkin parametreler incelendiğinde standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) göre, yordayıcı değişkenlerin infomal iletişimin etkileme alt boyutu üzerindeki önem sırasının; meslektaş desteği ($\beta=.175$; $t=3.151$; $p<.05$), sınıf yönetimi ($\beta=.068$; $t=1.365$; $p>.05$), idareci desteği ($\beta=.002$; $t=.029$; $p>.05$) olduğunu göstermektedir. Bu durumda bütün alt boyutlar birlikte ele alındığında öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş desteği alt boyutu infomal iletişimin etkileme alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı; sınıf yönetimi ve idareci desteği alt boyutları ise infomal iletişimin etkileme alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının, İnfomal iletişimin alt boyutu olan "Eğlenme" alt boyutuna etkisi var mıdır? Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarının birlikte, infomal iletişimin eğlenme alt boyutunu yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılarak elde edilen bulguları tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin Kişilerarası Öz Yeterlik Algılarının Alt Boyutlarının İnfomal İletişimin Eğlenme Alt Boyutunu Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Yordayıcı Değişkenler	Yordanan Değişken: Eğlenme Alt Boyutu				
	β	Standart hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	1,450	,251		5,775	,000
Sınıf Yönetimi	,177	,056	,143	3,137	,002
İdareci Desteği	,068	,051	,068	1,331	,184
Meslektaş Desteği	,367	,058	,322	6,308	,000
N= 450 p<.05	R= ,431 ^a	R ² = ,186		F= 33,896	

Tablo 13'te göre çoklu regresyon analizi bulgularına bakıldığında p<.05 düzeyinde anlamlı olması, değişkenlerin infomal iletişimin eğlenme alt boyutuna ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin eğlenme alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %18,6'sını açıkladığı görülmektedir. Regresyon modeline ilişkin parametreler incelendiğinde standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) göre, yordayıcı değişkenlerin infomal iletişimin eğlenme alt boyutu üzerindeki önem sırasının; meslektaş desteği ($\beta=.322$; $t=6.308$; $p<.05$), sınıf yönetimi ($\beta=.143$; $t=3.137$; $p<.05$), idareci desteği ($\beta=.068$; $t=1.331$; $p>.05$) olduğunu göstermektedir. Bu durumda bütün alt boyutlar birlikte ele alındığında öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş desteği ve sınıf yönetimi alt boyutları infomal iletişimin eğlenme alt boyutunun anlamlı birer yordayıcısı; idareci desteği alt boyutu ise infomal iletişimin eğlenme alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmenlerin genel olarak kişilerarası öz yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının sınıf yönetimi, idareci desteği ve meslektaş desteği alt boyutlarına ait algılarının ise yine yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik düzeyleri alt boyutlarda en yüksek meslektaş desteği alma boyutunda tespit edilmiştir. Özdemir (2010) öğretmenlerin genel kişilerarası öz yeterlik düzeylerinin yüksek olduğunu, alt boyutlarda ise en yüksek meslektaş desteği alma boyutunda, en düşük ise idareci desteği alma boyutunda öz

yeterlik inancına sahip olduklarını tespit etmiştir. Öğretmenlerin meslektaşlarıyla ilişkilerinden olumlu anlamda daha çok etkilenecek kişilerarası öz yeterliklerini artırdıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin idarecileriyle ilişkilerinde ise meslektaşlarına göre biraz daha çekimsiz davrandıkları söylenebilir. Saracaloğlu ve Aydoğdu (2012) öğretmenlerin genel kişilerarası öz yeterlik düzeylerinin olumlu ve oldukça yeterli düzeyde olduğunu saptamışlardır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmenlerin genel öz yeterlik ve alt boyutlarında öz yeterlik düzeylerinin genellikle yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin meslek hayatları boyunca, velilerden, öğrencilerinden, meslektaşlarından ve okul yönetiminden aldığı dönütlerle öz yeterlik algıları şekillenmektedir (Özata, 2007). Her öğretmenin çalışma ortamı, çevresiyle etkileşimi ve meslek hayatı süresince çevresinden aldığı dönütler farklı olabilmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının yüksek olduğu durumlarda o öğretmenlerin okul yönetimi, meslektaşlar, öğrenciler ve velilerden olumlu dönütler aldığı söylenebilir.

Öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. İnfomal iletişimin alt boyutlarında ise arkadaşlık, bilgi edinme, etkileme ve eğlenme alt boyutlarının hepsinde yüksek düzeyde infomal iletişim gerçekleştirdikleri görülmektedir. Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2009) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerilerinin “yeterli” düzeyde olduğunu saptamışlardır. Araştırma sonucuna bakıldığında öğretmenlerin iletişim düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuç bu araştırmadan elde edilen sonucu destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarına ilişkin **cinsiyet** değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenindeki bu anlamlı farklılık aritmetik ortalamalara bakıldığında erkek öğretmenlerin lehine olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterliklerinin alt boyutlarında, sadece *sınıf yönetimi* alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Sınıf yönetimi alt boyutundaki bu anlamlı farklılığın aritmetik ortalamalara göre erkek öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Sınıf yönetiminde erkek öğretmenler kişilerarası öz yeterlik konusunda kendilerini daha yeterli görmektedirler. Kadın ve erkek öğretmenlerin idareci desteği ve meslektaş desteği alt boyutlarında ise kişilerarası öz yeterlik algılarının benzer olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan benzer çalışmalarda (Çalışkan, Selçuk ve Özcan, 2010) öğretmen ve öğretmen adaylarının cinsiyete göre öz yeterlik algılarında fark bulunurken bazı araştırmalarda ise (Derbedek, 2004; Çimen, 2007; Gençtürk ve Memiş 2010; Kılıçoğlu, Karakuş ve Demir, 2011; Seçer, 2011; Saracaloğlu ve Aydoğdu, 2012) öğretmenlerin öz yeterlik algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. İnfomal iletişimin alt boyutlarında ise sadece *etkileme* alt boyutunda anlamlı bir farklılık saptanmış olup bu anlamlı farklılığın erkek öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Buna göre erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre infomal iletişimi etkileme kapsamında daha fazla gerçekleştirdikleri söylenebilir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde Döndar (2001), Pehlivan (2008), Dilekmen, Başçı ve Bektaş (2008), Çiftçi ve Taşkaya (2010), Tümkaya (2011), Tunçeli (2013) yaptıkları araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin iletişim becerilerinde anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde cinsiyetin öğretmen iletişimine yönelik net olarak bir fark yarattığı ya da yaratmadığı konusunda genellemeye gidilemediği görülmektedir. Bu durum kadın veya erkek olmanın iletişim becerisi ile ilişkisinin olmadığını dolayısıyla iletişimin başka değişkenlerle ilişkili olabileceğini göstermektedir. Ayrıca iletişim becerileri, kadın ve erkek ayrımı olmaksızın bir öğretmende bulunması gereken temel becerilerden biri olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarına ilişkin **branş** değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarında sadece *sınıf yönetimi* alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın sınıf öğretmenleri ile sayısal branş öğretmenleri arasında sınıf öğretmenlerinin lehine ve sınıf öğretmenleri ile sözel branş öğretmenleri arasında da yine sınıf öğretmenlerinin lehine olduğu sonucuna varılmıştır. Ültanır (2002), Çimen (2007), Gençtürk ve Memiş (2010), Kılıçoğlu, Karakuş ve Demir (2011) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmenlerin öz yeterlik algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmesi bu araştırma sonucu destekler niteliktedir. Sınıf yönetiminde,

sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre kendilerini daha yeterli hissetmelerini öğrencileriyle daha yakından ve daha uzun süreli etkileşimde bulunmalarına bağlanabilir. Çimen'e göre (2007) sınıf öğretmenleri her bir öğrencinin kişisel özelliğini daha iyi bildiği için öğrencileri motive etmede ve derse katılımın sağlanmasında branş öğretmenlerine göre daha fazla kendilerini yeterli görmektedirler.

Öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinde branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin infomal iletişimin alt boyutlarında ise sadece *etkileme* alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın sadece sınıf öğretmenleri ile sözel branş öğretmenleri arasında sınıf öğretmenlerinin lehine olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarına ilişkin çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Çalıştığı okul türü değişkenine göre bu anlamlı farklılık ilkökul öğretmenleri ile ortaokul öğretmenleri arasında ilkökul öğretmenlerinin lehine olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarında sadece sınıf yönetimi alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın ilkökul öğretmenleri ile ortaokul öğretmenleri arasında ilkökul öğretmenlerinin lehine ve ortaokul öğretmenleri ile lise öğretmenleri arasında lise öğretmenlerinin lehine olduğu sonucuna varılmıştır. Çapri ve Kan (2007) öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik inançlarını bazı değişkenlere göre incelemiştir. Çalışmalarında öğretmenlerin çalıştığı okul türü değişkenine göre öğretmenlerin idareci desteği alt boyutunda puan ortalamaları arasında ortaokul öğretmenleri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu, genel kişilerarası öz yeterlik algıları, sınıf yönetimi ve meslektaş desteği alt boyutunda puan ortalamaları arasında ise anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar bazı noktalarda bu çalışmanın sonuçlarını desteklerken bazı noktalarda desteklememektedir. Kılıçoğlu, Karakuş ve Demir (2011) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarında çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulamamışlardır.

Öğretmenlerin genel olarak infomal iletişimlerinde çalıştığı okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin infomal iletişimin alt boyutlarında bilgi ve etkileme alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bilgi alt boyutundaki bu anlamlı farklılığın sadece ilkökul öğretmenleri ile lise öğretmenleri arasında lise öğretmenlerinin lehine olduğu görülmektedir. Etkileme alt boyutundaki anlamlı farklılığın ise ilkökul öğretmenleri ile lise öğretmenleri arasında lise öğretmenlerinin lehine olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili alan yazın incelendiğinde, öğretmenlerin öz yeterlikleri ve infomal ilişkilerine yönelik araştırmalar genelde tek bir okul türünde bulunmakta olup farklı okul türleri arasındaki durumun incelendiği pek fazla araştırmaya rastlanmamıştır.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlikleri ile infomal iletişimlerinde zayıf düzeyde pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özdemir (2010) yaptığı çalışmada, örgütsel destek ve öğretmen kişilerarası öz yeterlik inancı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Örgütsel desteğin örgütsel iletişim kapsamında ele alındığı düşünülürse öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlikleri ile iletişimlerinde ilişki olduğu görülmektedir. Çiftçi ve Taşkaya (2010) yaptıkları çalışmada, sınıf öğretmenliği adaylarının öz yeterlik inançları ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Araştırma sonuçları incelendiğinde genel anlamda öğretmenlerin iletişim becerileri ile mesleğe ve öz yeterliklerine ilişkin tutumları arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının infomal iletişimlerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Tutum ve inançların davranışları büyük ölçüde etkilediği, davranışa dönüştürme konusunda önemli bir etken olduğu söylenebilir. Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran'ın (2004) yaptıkları çalışmada inançların davranışları etkilediği, dolayısıyla insanların inanç sistemlerinin sorgulanmasının davranışları açıklamak ve anlamakta yardımcı olabileceğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutlarının birlikte, infomal iletişime ilişkin toplam varyansın % 19'unu açıkladığı görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş desteği

ve sınıf yönetimi alt boyutları infomal iletişimin anlamlı birer yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde öğrencilerinden ve meslektaşlarından elde ettikleri destekle kişilerarası öz yeterlik inançlarının arttığı ve bunun da infomal iletişimlerini etkileyerek daha fazla infomal iletişim gerçekleştirme konusunda rahat oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları, infomal iletişimin *arkadaşlık* alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %15'ini açıkladığı görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının sadece meslektaş desteği alt boyutu infomal iletişimin arkadaşlık alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin meslektaşlarından elde ettikleri desteğe ilişkin öz yeterlik algıları, öğretmenlerin arkadaşlıklarını büyük ölçüde etkileyerek arkadaşlık kapsamında daha rahat infomal iletişim gerçekleştirdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin *bilgi* alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %12,3'ünü açıkladığı görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının sadece meslektaş desteği alt boyutu infomal iletişimin bilgi alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin meslektaşlarından elde ettikleri desteğe ilişkin öz yeterlik algıları, öğretmenlerin bilgi alma ihtiyaçlarını büyük ölçüde etkileyerek bilgi kapsamında daha rahat infomal iletişim gerçekleştirdikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin *etkileme* alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %4,2'sini açıkladığı görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının sadece meslektaş desteği alt boyutu infomal iletişimin etkileme alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin meslektaşlarından elde ettikleri desteğe ilişkin öz yeterlik algıları öğretmenlerin birbirlerinden etkilenme konusunda büyük ölçüde katkı sağlayarak etkileme kapsamında daha rahat infomal iletişim gerçekleştirdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının alt boyutları infomal iletişimin *eğlenme* alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %18,6'sını açıkladığı görülmektedir. Öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının meslektaş desteği ve sınıf yönetimi alt boyutları infomal iletişimin eğlenme alt boyutunun anlamlı birer yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin meslektaşlarından ve sınıf yönetiminde öğrencilerinden elde ettikleri desteğe ilişkin öz yeterlik algıları, öğretmenlerin eğlenme ihtiyaçlarını büyük ölçüde etkileyerek eğlenme kapsamında daha rahat infomal iletişim gerçekleştirdikleri söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında okullarda infomal iletişim oldukça önemli bir yere sahip olup ve öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları da bunun en önemli belirleyicileridir. Okullarda etkili ve verimli bir iletişim ortamı oluşturabilmek amacıyla şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirebilmeleri için ders işlerken daha çok derse ve konuya dikkat çekerek öğrencileri derse güdülemeleri; etkinliklerle derse katmaya çalışmaları; olumsuz durumlarda bile öğrencinin ilgisini derse çekmeye çalışmaları,
2. Öğretmenlerin olumlu okul iklimini bozucu davranışlardan uzak durarak birbirlerine yardım etmeleri, gelişime açık olmaları, bilgi, tecrübe ve sorumlulukları paylaşmaları,
3. Öğretmenler arasında etkili bir infomal iletişimin geliştirilmesi için, belli zamanlarda öğretmenlerin birlik ve beraberliklerini artırabileceği, birlikte vakit geçirip sohbet edebileceği, stres atabileceği, paylaşımlarda bulunabileceği, birbirlerini daha yakından tanıyabileceği sosyal içerikli toplantılar, eğlenceler, günler, aktiviteler, geziler, kutlamalar vb. düzenlenmesi,
4. Yöneticiler çalışanlarla iletişimlerinde onların görev, yetki ve sorumluluklarını göz önünde bulundurarak hareket etmeleri, anlayışlı, çözüm odaklı, destekleyici, objektif olmaları ve olumsuzlukları gidermeye çalışmaları,
5. İletişim engellerini ortadan kaldırıp okulun ve eğitimin amaçları doğrultusunda daha samimi bir ortam oluşturarak birlikte çalışmalar yapmaları,

Kaynakça

- Aydın, M. (2010). *Eğitim yönetimi* (9. Baskı). Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.
- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman.
- Bıkmaz, F. H. (2004). Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz yeterlik inancı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 161. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/161/bikmaz.htm adresinden 14.08.2015 tarihinde alınmıştır.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak, E. K., Akgün Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalışkan, S., Selçuk, G. S., Özcan, Ö. (2010) Fizik öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları: Cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarının etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 449-466.
- Çapri, B. ve Kan, A. (2006). Kişilerarası öz yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 48- 61.
- Çapri, B. ve Kan, A. (2007). Öğretmenlerin kişilerarası öz-yeterlik inançlarının hizmet süresi, okul türü, öğretim kademesi ve unvan değişkenleri açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 63- 83.
- Çepni, Z. (2010). Yapısal Eşitlik Modellemesi. yunus.hacettepe.edu.tr/~cepni/mersinsemsunu.ppt adresinden 16.012. 2015 tarihinde alınmıştır.
- Çetinkanat, C. (1998). Öğretmen adayları ve müfettişlerin bakış açısından öğretmen iletişim becerileri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14, 211.
- Çiftçi, S. ve Taşkaya, S. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öz-yeterlik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 20 -22 Mayıs, Elazığ.
- Çimen, S. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik yaşantıları ve yeterlik algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Dal, A. (2012). Grup iletişimi ve örgüt içi iletişim. Orhon, N. ve Eriş, U. (Ed.) *İletişim bilgisi* (1. Baskı, ss. 95-115). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Yayınları.
- Derbedek, H. (2004). *İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik özelliklerinin öğretmenlerin öz yeterlikleri üzerindeki etkileri*.Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Denizli.
- Dilekmen, M.,Başçı, Z. ve Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231.
- Dökmen, Ü. (2002). *İletişim çatışmaları ve empati*, (20. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Döndar, İ. (2001). *Eğitim örgütlerinde iletişim kalitesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Eskişehir.
- Ergin, A.(1995). *Öğretim teknolojisi, iletişim*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Eroğlu, E. (2005). Yöneticilerin dedikodu ve söylentiye yönelik davranış biçimlerinin belirlenmesi. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 203-218. <http://edergi.manas.edu.kg/index.php/sbd/article/viewFile/474/429> adresinden 23.04.2013 tarihinde alınmıştır.
- Ersoy, S. (2006). *İlköğretim okullarında yönetici ve öğretmenler arasındaki iletişim sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Gençtürk, A. ve Memiş, A. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları ve iş doyumlarının demografik faktörler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3), 1037-1054.
- Gürsoy, M. ve Ersoy, E. (2007). Sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin fen öğretiminde yeterlilik düzeyi algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 51-62.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23.Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Karlı, C. (2007). *İlköğretim okullarında yönetici öğretmen iletişimi: Öğretmen algılarına göre. İstanbul ili Tuzla ilçesi örneğinde bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, A. (2006). *Yönetimde insan ilişkilerinin sırları*, Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Kılıçoğlu, G., Karakuş, E. N. ve Demir, T. (2011). *Sosyal alanlar öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik inançlarının değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27-29 April, Antalya.
- Memduhoğlu, H. B. ve Saylık, A. (2012). Okullarda infomal ilişkiler ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-21.
- Özarallı, N., Torun, A. (2011). Biçimsel ve biçimsel olmayan iletişim, yönetici ile kuruma duyulan güven ve üstün uzmanlık gücü arasındaki ilişkiler üzerine bir araştırma. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 6(2), 101-113.
- Özata, H. (2007). *Öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının ve örgütsel yenileşmeye ilişkin görüşlerinin araştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Özdemir, A. (2010). İlköğretim okullarında algılanan örgütsel desteğin öğretmenlerin kişiler arası öz yeterlik inançları ile ilişkisinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 127-146.
- Özutku, H. (2011). *Yönetici ve iletişim*. <http://www2.aku.edu.tr/~hozutku/sayfalar/> adresinden 24.04.2013 tarihinde alınmıştır.
- Pehlivan Baykara, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Sabancıoğlu, Z. ve Tüz, M. (1998). *Örgütsel psikoloji*. (3. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayımları.
- Saracaloğlu, A. S. ve Aydoğdu, B. (2012). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin kişilerarası öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 7(1), 21-35.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2009). Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 187-206.
- Seçer, F. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik inançları ile kaynaştırmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- Tutar, H., ve Yılmaz, M. K. (2003). *Genel iletişim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tümkiye, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin iletişim becerileri ile öğretmenlik tutumlarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 49-62.
- Uğurlu, C. T. (2014). İnfomal iletişim ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(3), 83-100.
- Ültanır, E. (2002). Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin incelenmesi: mesleki doyum ile mesleki yeterlilik arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 160-174.
- Yalçın, A.F. (2011). Investigation of science teache rcandidates' self-efficacy beliefs of science teaching with respect to some variables. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(3), 1046-1063.
- Yeşilyaprak, B. (Ed.). (2009). *Eğitim psikolojisi (Gelişim-Öğrenme-Öğretim)*. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, M., Köseğlü, P. Gerçek, C. ve Soran, H. (2004). Öğretmen öz yeterlilik inancı. *Bilim ve Aklın Aydınlanmasında Eğitim Dergisi*, 5(58), 50-54.